

7. NIET-TECHNISCHE SAMENVATTING

7.1 HET BEKKENBEHEERPLAN

Om het integraal waterbeleid en waterbeheer in het Bovenscheldebekken in de praktijk te brengen, stelden de verschillende overheden samen het bekkenbeheerplan op. Het plan omvat gegevens over de fysieke, ruimtelijke, juridische en sectorgebonden aspecten van het bekken en geeft een overzicht van de knelpunten en de mogelijkheden. Het plan is vooral een wetenschappelijk onderbouwde beleidsvisie op het watersysteem van het bekken die de doelstellingen en maatregelen schetst die nodig zijn om aan die visie invulling te geven. Het bekkenbeheerplan geeft ook weer welke concrete acties zullen uitgevoerd worden in de komende planperiode teneinde de vooropgestelde doelstellingen zo mogelijk te realiseren.

Het bekkenbeheerplan vormt met andere woorden de leidraad voor de realisatie van een vernieuwd waterbeleid. De Waterbeleidsnota Vlaanderen, de Europese Kaderrichtlijn Water en het decreet Integraal Waterbeleid zijn daarvoor belangrijke toetsstenen.

HET BOVENSCHELDEBEKKEN IN EEN NOTENDOP

Het Bovenscheldebekken maakt deel uit van het internationale stroomgebied van de Schelde en is met zijn 576 km² het kleinste van de 11 bekkens in Vlaanderen.

Het Bovenscheldebekken is ingedeeld in vijf deelbekkens (drie waterschappen). Het provinciebestuur van West-Vlaanderen coördineert het deelbekken West-Vlaamse Scheldemeersen (Waterschap West-Vlaamse Schelde); het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen het deelbekken/waterschap Scheldemeersen en de deelbekkens Scheldeheuvels, Zwalm en Molenbeek-Ronse, die samen het waterschap Bovenschelde Zuid vormen.

RELIËF, BODEM EN BODEMGEBRUIK

Binnen het Bovenscheldebekken onderscheiden we 2 regio's met een verschillend reliëftype. Het grootste deel behoort tot de golvende zandleemstreek met in het zuidoosten de reliëfrijke Vlaamse Ardennen en in het zuidwesten het plateau van Tiegem. Een klein deel ter hoogte van de gemeenten Nazareth, Gavere en De Pinte behoort tot de vlakkere zandstreek van de Vlaamse Vallei.

De belangrijkste steden binnen het bekken zijn Ronse en Oudenaarde. De open ruimte wordt ingenomen door akkerbouw of grasland en in mindere mate door bos. Grasland is kenmerkend voor de nattere valleien.

HYDROGRAFIE, HYDROLOGIE EN HYDRAULICA

De 50 km lange Boven-Schelde, vanaf de gewestgrens ter hoogte van Spiere-Helkijn tot aan de Ringvaart te Gent, is de belangrijkste waterloop in het Bovenscheldebekken.

Het Kanaal Bossuit-Kortrijk verbindt de Boven-Schelde met de Leie. Te Bossuit, 400 m stroomafwaarts de monding van de Spierebeken in de Schelde, wordt via dit kanaal Scheldewater overgepompt naar het drinkwaterproductiecentrum te Stasegem-Harelbeke (Leiebekken).

Het Spierekanaal verbindt de Boven-Schelde (via Wallonië) met de rivier de Deûle (Leiebekken) in Frankrijk.

De Boven-Schelde is van nature een typische neerslagrivier. Een hevige regenbui kan een sterke maar kortstondige was met grote snelheid en hoog debiet veroorzaken. Door middel van stuwen te Asper, Oudenaarde, Kerkhove en Spiere wordt de Boven-Schelde in 4 panden ingedeeld en wordt het water op een constant peil geregeld. Deze ingestelde peilen houden rekening met enerzijds de scheepvaart en anderzijds de beveiliging van de aangelanden tegen overstromingen.

De Spierebeken, de Molenbeek-Ronse, de Molenbeek-Kluisbergen, de Molenbeek-Beiaardbeek, de Molenbeek-Maarkebeek, de Wallebeek-Stampkotbeek, de Moerbeek of Coupure en de Zwalmbeek zijn de belangrijkste zijwaterlopen van de Boven-Schelde.

De lengte van alle (geklasseerde) onbevaarbare waterlopen in het Bovenscheldebekken samen bedraagt zo'n 845 km.

Het Bovenscheldebekken telt twee belangrijke stilstaande waters (recreatievijvers): de Donkvijver te Oudenaarde en de Integravijver te Eke-Nazareth. Daarnaast zijn er de waterrijke gebieden vooral in de Scheldevallei. Langs de ingedijkte Boven-Schelde komen nog een groot aantal afgesneden meanders voor.

DE KWALITEIT VAN HET WATER EN DE WATERBODEMS

Oppervlaktewater

De waterkwaliteit in het Bovenscheldebekken gaat er de laatste jaren stelselmatig op vooruit.

Toch voldoet op zowat 66% van de meetplaatsen de biologische waterkwaliteit in 2004 nog niet aan de basiskwaliteitsdoelstelling ($BBI \geq 7$). De gemiddelde zuurstof-Prati-indexwaarde (PIO), indicatief voor de zuurstofhuishouding, ligt wel onder de (niet-wettelijk vastgelegde) richtwaarde maar toch moeten we vaststellen dat slechts 5% van de meetplaatsen als niet verontreinigd wordt beschouwd. Vooral de zuurstofhuishouding van de Spierebeken en de Molenbeek-Ronse voldoet niet.

Op het vlak van nitraatvervuiling bedroeg het percentage overschrijdingen in het MAP-jaar 2004-2005 57%. Verder onderzoek naar de oorsprong van hoge overschrijdingen is wenselijk.

Verscheidene oppervlaktewaterkwaliteitsnormen (voor nitriet, PCB's, zware metalen, pesticiden...) worden vooral op de Grote en Zwarte Spierebeek en op de Boven-Schelde zelf overschreden.

De zuivering van het huishoudelijk en bedrijfsafvalwater is nog onvoldoende en een deel van de riolerings- en waterzuiveringsinfrastructuur functioneert niet optimaal. Binnen het Bovenscheldebekken wordt er nog onvoldoende afvalwater gezuiverd (de zuiveringsgraad bedraagt begin 2006 slechts 47%). De verdunningsproblematiek is onmiskenbaar: alle rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) hebben in meerdere of mindere mate te kampen met verdunning, m.a.w. er komt veel te veel hemelwater terecht in rioleringen en collectoren.

Waterbodems

Geen enkele meetplaats van het formele waterbodemmeetnet in het Bovenscheldebekken voldoet aan zowel de fysisch-chemische, de biologische als de ecotoxicologische kwaliteit: 25% van de meetplaatsen is licht verontreinigd, 18% is matig verontreinigd en 57% van de meetplaatsen is zwaar verontreinigd. De opvallendste punten waar zowel fysisch-chemische, ecotoxicologische als biologische signalen worden genoteerd zijn gelegen op de Boven-Schelde, het Kanaal Bossuit-Kortrijk, de Moerbeek-Coupure (Nazareth), de Moerbeek (Gavere), de Stampkotbeek-Wallebeek (Kruishoutem), de Zwalmbeek (Zwalm), en de Zwarte en Grote Spierebeek (Spiere-Helkijn).

Andere metingen (buiten het formele waterbodemmeetnet) toonden wel een goede waterbodemkwaliteit aan, o.a. voor de Dorenbosbeek en Sassegembeek.

Ecologische kwaliteit van de waterlopen

Onder meer een dicht wegennetwerk, verspreide bebouwing en lintbebouwing, industrie en een plaatselijk intensief landbouwgebruik zorgen voor verlies van de relatie tussen de waterlopen en hun valleien en voor versnippering. De morfologie en structuur van de waterlopen zijn sterk veranderd ten gevolge van rechttrekkingen, kalibratiewerkzaamheden, oeververstevingen, kunstwerken en dergelijke. Dat leidt, op diverse plaatsen tot een minder goede waterkwaliteit en tot een verminderde ecologische leefbaarheid. Hierdoor neemt de biodiversiteit af, wat zich onder meer vertaalt in het gebrek aan een evenwichtig visbestand en veelal weinig waardevolle oever- en watervegetaties in en langs de waterlopen. Veel valleigebieden in het Bovenscheldebekken kampen met verroeping als gevolg van verdroging, veroorzaakt door een daling van de grondwaterstand.

Grondwater

Door de diepere ligging van de grondwaterlichamen van het Sokkelsysteem zijn de fysico-chemische omstandigheden van die aard dat nitraten er niet meer voorkomen. Voor 5 van de 7 grondwaterlichamen van het Centraal Vlaams Systeem is de beoordeling (eerste karakterisatie voor de Kaderrichtlijn Water) op basis van de verontreiniging met nitraten "slecht". De overige 2 grondwaterlichamen van het Centraal Vlaams Systeem hebben een goede kwalitatieve beoordeling gekregen, gezien de diepere ligging.

De toestand met betrekking tot bestrijdingsmiddelen is momenteel niet duidelijk.

OVERSTROMINGEN

Overstromingen zijn een natuurlijk verschijnsel: vooral tijdens de winterperiodes zorgt de verhoogde aanvoer van water er voor dat waterlopen hun winterbedding aanspreken en dus buiten hun oevers treden. Sinds de kanalisering en (her)kalibrering van de Boven-Schelde vormen de dijken een strakke scheiding tussen de rivier en haar vallei en komen overstromingen vanuit de Boven-Schelde zelf in het winterbed niet meer voor. In perioden van hevige neerslag komen de laagst gelegen gronden in de vallei onder water doordat toestromende beken en grachten, wegens het hoge waterpeil (en terugslagkleppen) op de Boven-Schelde, niet meer kunnen afwateren. Het uitgesproken reliëf, het onaangepaste bodemgebruik en de toenemende verharde oppervlakte veroorzaken een versnelde afvoer van de neerslag waardoor het risico van wateroverlast nog groter wordt.

Regelmatig terugkerende wateroverlast is er o.a. in de Zwalm- en Maarkebeekvallei en in het stroomgebied van de Stampkotbeek-Wallebeek en Molenbeek Ronse. In de bebouwde centra Brakel, Munkzwalm, Nederzwalm en Ronse moet men regelmatig de zandzakjes bovenhalen. De wateroverlast is hier hoofdzakelijk het gevolg van de aanwezigheid van overwelvingen en knijpleidingen waardoor de waterlopen hun natuurlijk karakter en ruimte verloren.

SEDIMENTTOEVOER NAAR DE WATERLOPEN

Door de aanwezigheid van leembodems in combinatie met grote reliëfverschillen is de bodemerosie in het Bovenscheldebekken aanzienlijk. De meeste erosieproblemen doen zich voor in de Vlaamse Ardennen, op sommige percelen tot meer dan 20 ton per ha per jaar. Van de jaarlijkse erosie komt één tiende in de waterlopen terecht. In mindere mate zorgen ook effluënten van waterzuiveringsinstallaties, rechtstreekse lozingen van huishoudelijk afvalwater, industriële lozingen en riooloverstorten voor toevoer van sedimentdeeltjes naar de waterloop.

De aanvoer van deze grote hoeveelheden sediment naar de waterlopen veroorzaakt een aanzienlijke en versnelde sedimenttoename, waardoor op verschillende plaatsen uit hydraulisch oogpunt herhaaldelijke ruiming noodzakelijk zijn.

DE GRONDWATERVOORRADEN

Er zijn verschillende belangrijke watervoerende lagen in het Bovenscheldebekken: de Kolenkalk, het Sokkel + Krijt Aquifersysteem, het Landeniaan Aquifersysteem, de Ieperiaan Aquifer Heuvelstreken, het freatisch Quartair dek en de freatische Pleistocene afzettingen.

Voor het Sokkelsysteem wijst een eerste kwantitatieve beoordeling op een globaal dalende trend. Ter hoogte van Spiere-Helkijn is in de Sokkel de stijghoogte sinds de jaren '80 met meer dan 20 m gedaald. Aangezien de totale vergunde debieten voor de Sokkel de laatste tien jaar niet significant zijn toegenomen, wijst deze lineaire daling op het niet in evenwicht zijn van de watervoerende lagen. De depressietrechters van Waregem (Leiebekken) en Aalst (Denderbekken) laten zich duidelijk voelen in het Bovenscheldebekken. Hand in hand met de dreigende uitputting, vormt ook de verschuiving in kwaliteit van het Sokkelwater een belangrijk knelpunt. De voordelen van het sokkelwater voor bv. de textielindustrie worden daarbij bedreigd. Zo kan door de sterke afpompingsaanvoer een versterkte aanvoer gebeuren van dieper, sterker verzilt grondwater met een hoge concentratie aan bv. natrium, fluor en sulfaat.

Voor de grondwaterlichamen van het Centraal Vlaams Systeem die zich in het Bovenscheldebekken situeren is de trend vooralsnog onduidelijk.

HOVEEL EN WELK WATER WORDT ER DOOR WIE VERBRUIKT IN HET BOVENSCHELDEBEKKEN ?

In het Bovenscheldebekken gebeurt de winning, productie en distributie van drinkwater door de drinkwatermaatschappijen VMW en TMVW, de Intercommunale Maatschappij voor Watervoorziening in Vlaanderen (IMVW), Regie Waterbedrijf Oudenaarde en de Stad Ronse.

Drinkwater (+-44% van het totale waterverbruik) wordt voornamelijk door de sectoren huisvesting, industrie & handel en in mindere mate land- en tuinbouw verbruikt. Het grondwaterverbruik vertegenwoordigt +-45% van het totale waterverbruik in het Bovenscheldebekken en wordt voornamelijk door de sectoren industrie & handel, drinkwatervoorziening en in mindere mate de land-

en tuinbouw verbruikt. Het jaarlijkse hemelwaterverbruik in het Bovenscheldebekken maakt +-5% uit van het totale waterverbruik en het oppervlaktewaterverbruik +-4 % (excl. het koelwaterverbruik).

De sectoren industrie en handel en land- en tuinbouw zijn de grootste waterverbruikers. Kwalitatief hoogwaardig water (drinkwater, grondwater) wordt momenteel nog voor (te) veel toepassingen gebruikt. Verontreiniging van oppervlaktewater beperkt het gebruik voor sommige toepassingen. Het gebruik van hemelwater als alternatief voor hoogwaardige waterbronnen moet verder gestimuleerd worden.

WIE BEHEERT HET WATER IN HET BOVENSCHELDEBEKKEN ?

Het kwantiteitsbeheer van het oppervlaktewater is verdeeld over verschillende instanties naargelang de waterloop bevaarbaar of onbevaarbaar is en de categorie waartoe de waterloop behoort. De administratie Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z), afdeling Bovenschelde, is bevoegd voor de niet tijgebonden bevaarbare waterlopen: de Boven-Schelde, het Kanaal Bossuit-Kortrijk en het Spierekanaal. Onbevaarbare waterlopen worden opgesplitst in drie categorieën. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) beheert de onbevaarbare waterlopen van eerste categorie. Dit zijn de benedenlopen van de Ronebeek (rechteroever), Grote en Zwarte Spierebeek, Maarkebeek, Zwalmbeek (afwaarts Bostmolen) en van de Stampkotbeek-Wallebeek. De provinciebesturen van Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen beheren de onbevaarbare waterlopen van tweede categorie en de gemeenten beheren de waterlopen van derde categorie. Binnen haar ambtsgebied neemt de watering van Melden het beheer van de onbevaarbare waterlopen van de tweede en derde categorie over.

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) beheert de kwaliteit van het oppervlaktewater en onderzoekt daartoe de waterkwaliteit, inventariseert wie wat loost en stelt investeringsprogramma's op voor de waterzuiveringsinfrastructuur (RWZI's, KWZI's, collectoren). Aquafin bouwt en beheert de collectoren en bovengemeentelijke rioolwaterzuiveringsinstallaties, de gemeenten staan in voor de gemeentelijke rioleringen en gemeentelijke KWZI's.

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) beheert ook het grondwater.

INTEGRAAL WATERBELEID IN DE PRAKTIJK IN HET BOVENSCHELDEBEKKEN⁵³

Het bekkenbeheerplan geeft voor de verschillende thema's van de krachtlijnen uit de Waterbeleidsnota een aantal concretere, met name operationele doelstellingen aan. Aan iedere operationele doelstelling zijn telkens (herstel)maatregelen gekoppeld. Deze maatregelen geven weer wat er moet worden ondernomen en uitgevoerd om de doelstelling te bereiken. Het bekkenbeheerplan bevat ook acties; dit zijn de concrete en gebiedsgerichte vertaling van de maatregelen. Acties geven samen met door waterbeheerders, vergunningverleners, sectoren enz. toe te passen aanbevelingen aan wat er in de praktijk staat te gebeuren in het Bovenscheldebekken voor de planperiode 2008-2013.

WE WILLEN WATEROVERLAST EN WATERTEKORT IN HET BOVENSCHELDEBEKKEN VOORKOMEN

Vasthouden

Voor het thema vasthouden spitst het actie- en maatregelenprogramma van het bekkenbeheerplan zich toe op verschillende aanbevelingen die tot doel hebben de infiltratiemogelijkheden in het bekken te benutten, zo veel mogelijk hemelwater van de riolering af te koppelen en water zo vertraagd mogelijk af te voeren. Verder bevatten de deelbekkenbeheerplannen heel wat concrete maatregelen om de visie rond "vasthouden" in de praktijk te brengen en dienen bijkomende maatregelen op niveau Vlaanderen te worden uitgewerkt.

- **Op welke manier gaan we de infiltratiemogelijkheden in het Bovenscheldebekken (beter) benutten?**

Gebieden die op de infiltratiekaart niet zijn aangeduid als (zeer) geschikt of matig geschikt voor infiltratie mogen we niet a priori beschouwen als ongeschikt voor infiltratie.

53 Zie ook acties deelbekkenbeheerplannen

In het openruimtegebied stellen we alles in het werk om de infiltratiecapaciteit van de bodem maximaal te benutten en te herstellen. Dit betekent dat het bodemgebruik van openruimtefuncties i.f.v. infiltratiemogelijkheden moet worden afgestemd: het behoud of herstel van de hydraulische ruwheid van het landschap, een goede bodemstructuur en het toepassen van de code van goede landbouwpraktijken zijn in de landbouwgebieden essentieel om het water maximaal te kunnen laten infiltreren. In gebieden met veel erosie (de Vlaamse Ardennen met in het bijzonder de stroomgebieden van de Zwalm en Maarkebeek) dragen erosiebestrijdende maatregelen bij tot het herstel van de infiltratiemogelijkheden.

In de verstedelijkte gebieden zetten we burgers, bedrijven, gemeenten enz. via sensibilisatie, subsidiëring en vergunningsverlening ertoe aan om initiatieven te nemen i.f.v. het maximaal benutten van de opvangmogelijkheden en de infiltratiemogelijkheden van hemelwater.

(Terrein)onderzoek is noodzakelijk om de uiteindelijke infiltratiegeschiktheden te bepalen.

- **Op welke manier realiseren we zo weinig mogelijk aansluiting van hemelwater op de riolering?**

Verharde oppervlakken worden zoveel mogelijk afgekoppeld van de riolering, waarna het water wordt herbruikt of geïnfiltreerd. Dit kan door bij het verlenen van stedenbouwkundige vergunningen en milieuvergunningen aan te sturen op het zo weinig mogelijk aansluiten van hemelwater op de riolering. Sensibiliseren en stimuleren zijn hierbij onmisbaar, in het bijzonder voor wat betreft bestaande bebouwing en oppervlakken.

- **Op welke manier realiseren we een vertraagde afvoer van hemelwater?**

Wanneer bij niet-verharde oppervlakken infiltratie niet mogelijk is, zien we erop toe dat de waterafvoer vertraagd gebeurt (bijvoorbeeld door grachten te herwaarderen als hemelwaterafvoerkanalen of in gebieden met veel erosie dragen erosiebestrijdende maatregelen bij tot het vertraagd afvoeren van water). Bij verharde oppervlakken waar na afkoppeling van het hemelwater infiltratie en/of hergebruik van hemelwater niet mogelijk is, wordt versnelde afvoer van het hemelwater tegengegaan. Ook dit kan via de vergunningsverlening worden aangestuurd. Sensibiliseren en stimuleren zijn hierbij onmisbaar, in het bijzonder wat betreft bestaande bebouwing en oppervlakken.

- **Op welke manier kunnen we éénieder ertoe aanzetten om water zoveel mogelijk en op een correcte wijze ter plaatse vast te houden (afkoppeling, infiltratie, hergebruik en vertraagde afvoer)?**

Sensibiliseren en stimuleren van burgers, bedrijven, landbouw, de lokale en hogere overheden... zijn fundamentele instrumenten in het aanzetten van éénieder tot het zoveel mogelijk nemen van initiatieven om water ter plaatse te houden. Ook het houden van toezicht op het uitvoeren van de installatievoorschriften is nodig om de gewenste doelstelling naar de afkoppeling en het behoud van de kwaliteit van hemelwater te behalen.

- **Waar en op welke manier gaan we de natuurlijke vormen van waterconservering in het Bovenscheldebekken (beter) benutten ?**

Waar mogelijk worden de waterconserveringsgebieden behouden en beschermd. Dit betekent dat er gestreefd wordt naar een vrijwaring van bebouwing/ verharding in de waterconserveringsgebieden. Ook het afstemmen van het bodemgebruik van de openruimtefuncties in de waterconserveringsgebieden geldt als aanbeveling.

Acties die betrekking hebben op het aspect waterconservering maken deel uit van projecten die in hoofdzaak zijn opgenomen in de thema's bergen, afvoeren en natuur.

Bergen

- **Waar en op welke manier gaan we de actuele waterbergingscapaciteit in het Bovenscheldebekken vrijwaren?**

We sturen aan op een ruimtegebruik in de actuele waterbergingsgebieden dat is afgestemd op de waterbergingsfunctie van het gebied. Het in de toekomst vrijwaren van nog niet bebouwde/verharde gewestplanbestemmingen woongebied en industriegebied⁵⁴ gelegen in actueel waterbergingsgebied

54 idem

draagt hiertoe bij. Hierin kadert de evaluatie van het effectief bodemgebruik (en mogelijke alternatieven m.b.t. bestemming) voor een aantal zones gelegen in actueel of in potentieel waterbergingsgebied of in waterconserveringsgebied. Men stuurt aan op het vrijwaren van de actuele waterbergingsgebieden bij de toepassing van de watertoets en het bodemgebruik van openruimtefuncties gelegen in actueel waterbergingsgebied wordt afgestemd.

- **Waar en op welke manier realiseren we extra waterbergingscapaciteit in het Bovenscheldebekken?**

Waar mogelijk wordt aangestuurd op het behoud en de bescherming van potentiële waterbergingsgebieden. Het bodemgebruik van de openruimtefuncties wordt afgestemd op een waterbergende functie in potentieel waterbergingsgebied. Zo wordt het bodemgebruik in landbouwgebieden gelegen in waterbergingsgebieden zoveel mogelijk gestimuleerd i.f.v. behoud en/of omvorming naar grasland.

We richten in verschillende deelstroomgebieden overstromingsgebieden in:

- *Zwalm*: binnen het stroomgebied van de Zwalmbeek wordt de inrichting een bijkomend overstromingsgebied voorbereid op de Molenbeek in Oprakel t.h.v. Jagerstraat/ Leizemooie (bindende actie)
- *Maarkebeek*: voor het stroomgebied van de Maarkebeek worden verschillende scenario's voor het oplossen van de wateroverlastproblemen in het afwaartse deel van de Maarkebeek afgewogen
- *Wallebeek*: voor het stroomgebied van de Wallebeek worden de uitlaatconstructies van de bestaande overstromingsgebieden beter op elkaar afgestemd
- *Molenbeek Ronse*: aanleg van van twee overstromingsgebieden op de Molenbeek opwaarts het centrum van Ronse (plus een langsdijkje t.h.v. Hul) en op een aantal zijwaterlopen (Drieborrebeek, Vloedbeek, Lievensbeek). (bindende acties)
- Om *wateroverlastproblemen in Wortegem-Petegem en Oudenaarde* aan te pakken, worden een aantal scenario's voor bijkomende overstromingsgebieden onderzocht, oa. op de Nederbeek, Kasterbeek, Volkaartbeek, Oossebeek en Marollebeek.

Tijdens de komende planperiode worden een aantal overstromingsgebieden aangeduid, waar de inzet van de instrumenten voorzien in het Decreet Integraal Waterbeheer wenselijk en mogelijk is. Bij de toepassing van de watertoets geldt de aanbeveling rekening te houden met de (mogelijke) toekomstige overstromingsgebieden.

We trachten zoveel mogelijk structuurherstel van waterlopen te realiseren i.f.v. het creëren van extra waterbergingscapaciteit in het Bovenscheldebekken. Voor de Zwalmbeek en voor de Maarkebeek evalueren we hiertoe de mogelijkheden o.b.v. van de ecologische inventarisatiestudies. Daarnaast breiden we de theoretische kaartanalyse van "aandachtzones structuurherstel" uit.

- **Op welke manier worden bebouwing en infrastructuur beschermd tegen wateroverlast ?**

Naast de acties vermeld bij de vorige doelstellingen van het thema bergen en bij de thema's afvoeren en natuur-ecologie staan nog verschillende andere acties in het teken van het oplossen van wateroverlastproblemen.

Voor het Bovenscheldebekken zal een evaluatie gebeuren van in overstromingsgebied gelegen bebouwing waarvoor aankoop eventueel de meest aangewezen oplossing is.

Voor de valleigebieden van de Boven-Schelde zal een gedetailleerde inschatting van de kans op schade door wateroverlast worden opgesteld in de vorm van schadekaarten.

Voor bebouwde zones die zelfs niet met bouwkundige maatregelen kunnen worden beschermd tegen een maatschappelijk verantwoorde prijs, ligt de enige mogelijke bescherming in de uitbouw van een adequaat systeem voor observatie en waarschuwing dat toelaat de bewoners tijdig te verwittigen van naderend onheil. Hiertoe wordt een Operationeel Bekken Model uitgebouwd.

Afvoeren

- **Op welke manier zorgen de waterbeheerders ervoor dat de waterlopen in het Bovenscheldebekken hun afvoerfuncties optimaal kunnen behouden ?**

Peilbeheer, infrastructuurwerken en slib- en kruidruiming en moeten instaan voor het verzekeren van een goede afvoer van de waterlopen in het Bovenscheldebekken.

Inzake onderhoudswerken zijn de volgende acties gepland:

- In functie van de noodzaak worden "dringende baggerwerken/slibruiming en om veiligheidsredenen" (waterafvoercapaciteit garanderen) op de bevaarbare en op de onbevaarbare waterlopen van 1^{ste} cat. uitgevoerd;
- Opmaak van richtlijnen voor het onderhoud en het beheer van de waterlopen gekoppeld aan de functietoekenning; in het huidige bekkenbeheerplan is een eerste aanzet tot functietoekenningen opgenomen
- Opstellen - in overleg met alle waterbeheerders en deelbekkenniveau - van een gezamenlijk en afgestemd onderhoudschema en ruimingsschema (incl. opnemen in een waterlopendatabank) voor de waterlopen van het Bovenscheldebekken.
- Uitvoeren van jaarlijkse kruidruiming en onderhoud van bermen en dringende oeverherstellingen op en langs de waterlooptrajecten van 1^{ste} categorie.

Noodzakelijke infrastructuurwerken aan en peilbeheer in de Boven-Schelde die zullen worden uitgevoerd:

- Het ontdubbelen van de stuw van Asper (bindende actie)
- Het ontdubbelen van de stuw van Kerkhove (bindende actie)

- **Op welke manier stemmen we de afvoer van een waterloop af op de andere gebruiksfuncties van de waterloop?**

De waterloopbeheerders dienen bij het peilbeheer aandacht te hebben voor de andere functies (scheepvaart, landbouw, natuur, recreatie...). Hiertoe zullen de valleigebieden, waar actief peilbeheer een meerwaarde kan bieden ter voorkoming of beperking van verdroging, in kaart worden gebracht. Voor de Boven-Schelde wordt een studie uitgewerkt die tot doel heeft de beschikbaarheid van zoetwater in de bevaarbare waterlopen in droogteperiodes en opstellen van strategieën voor het doelmatig gebruik van deze hoeveelheden door de verschillende gebruikers (Optimale laagwaterscenario's) te onderzoeken.

- **Op welke manier herwaarden of vrijwaren we de afvoerfunctie van baangrachten i.f.v. veiligheid?**

Goed onderhoud van de baangrachten strekt tot aanbeveling.

WE WILLEN ERVOOR ZORGEN DAT ER IN HET BOVENSCHELDEBEKKEN VOLDOENDE WATER IS VOOR DE MENS

Scheepvaart op de Boven-Schelde en het Kanaal Bossuit-Kortrijk

- **Op welke manier benutten we optimaal de huidige capaciteit voor het goedertransport via de Boven-Schelde en het Kanaal Bossuit-Kortrijk?**

Een voldoende diepte en waterpeil in de waterwegen wordt verzekerd. Wanneer de bevaarbaarheid van de waterwegen in gedrang komt worden hiertoe baggerwerken uitgevoerd. Hiertoe dient voldoende stort- en verwerkingscapaciteit voor gebaggerd slib gegarandeerd te worden.

We voorzien in een systematisch onderhoud van de infrastructuur en werken infrastructurale knelpunten weg. Zo zal op de Boven-Schelde telkens een tweede sluis aangelegd worden te Asper (2012-2015), Oudenaarde (2016-2019) en Kerkhove (2020-2023). Ook de geplande infrastructuurwerken vermeld bij het thema afvoeren dragen bij tot het waarborgen van de mogelijkheid tot scheepvaart. In het kader van een systematisch onderhoud aan waterweg en infrastructuur worden oeverherstellingen gepland om de mogelijkheid tot scheepvaart te waarborgen en/of om de afvoerfunctie te garanderen.

Het kaaimurenprogramma op de Boven-Schelde en het Kanaal Bossuit-Kortrijk zal worden voortgezet, met het oog op het uitbouwen van watergebonden bedrijvigheid.

Ook vlotte bediening van de kunstwerken is een aandachtspunt. Er komt een evaluatie en uitbreiding van de bedieningsuren van de sluisen op de Boven-Schelde. Inrichten van voldoende rustige en veilige wacht- en ligplaatsen is een belangrijke voorwaarde voor de verdere optimalisatie van de dienstverlening.

Toerisme en recreatie (incl. Hengelsport)

- **Op welke manier kunnen we zorgen voor voldoende maar duurzame water- en oevergebonden recreatie- en toerismemogelijkheden?**

Het uitbouwen van een degelijke infrastructuur voor recreatie en toerisme draagt bij tot het bekomen van duurzame water- en oevergebonden recreatie en toerisme afgestemd op de draagkracht van het watersysteem. Volgende acties van het bekkenbeheerplan kaderen hierin (zie ook bestaand Beleidsplan Waterrecreatie):

- Bilateraal overleg met mogelijke initiatiefnemers voor de uitbouw van bijkomende infrastructuur (vaarmogelijkheden kajak/kano, hengelfaciliteiten,...); Initiëren van méér overleg tussen de verschillende recreantenorganisaties en –federaties; Organisatie bilateraal overleg i.v.m. aanleg en inrichting fiets- wandel- en/of ruiterspaden langs waterlopen
- Onderzoek hengelmogelijkheden binnen het Bovenscheldebekken; Uitwerken van een concreet ontwikkelingsplan voor bijkomende hengelzones (o.a. langs de Maarkebeek, Oude Scheldemeanders); Uitvoeren ontwikkelingsplan voor de openbare visserij langs de Boven-Schelde en in het stroomgebied van de Zwalm; Opmaken, uitvoeren en evalueren beheerplannen voor de Oude Scheldemeanders ten zuiden van Zingem
- Herevaluatie van snelvaartzones in het Bovenscheldebekken in functie van het watersysteem, medegebruik en nevenliggend gebruik.

Onroerend erfgoed

- **Op welke manier kan het waterbeleid en –beheer de erfgoedwaarden van het watersysteem en van de watergebonden infrastructuur vrijwaren?**

Het waterbeheer houdt rekening met de maalvaardigheid van nog werkende en van beschermde watermolens. Ook bij het saneren van vismigratieknelpunten t.h.v. watermolens is dit een belangrijk aandachtspunt.

We screenen daarenboven per gemeente waar water in de stands- en of dorpskern zinvol kan zijn.

WE WILLEN DE KWALITEIT VAN HET WATER IN HET BOVENSCHELDEBEKKEN VERDER VERBETEREN

Oppervlaktewaterkwaliteit

- **Op welke manier stemmen we de afvalwaterlozingen af op de draagkracht van het watersysteem?**

Volgende acties van het bekkenbeheerplan zijn hiervoor gepland:

- Bepaling van de draagkracht (immissieplafond) en het risico op het niet halen van de goede toestand van de verschillende types waterlopen in het Bovenscheldebekken met behulp van een modellering (het waterkwaliteitsmodel PEGASE van het Scheldestroomgebied). Revisie en uitbreiding van dit model.
- Toepassen van het Vlaams milieukostenmodel Water (MKW) op het Bovenscheldebekken).
- **Op welke manier dringen we de verontreiniging afkomstig van diffuse bronnen terug?**

Het inventariseren van de waterlopen in het Bovenscheldebekken die te lijden hebben van eutrofiëring.

- **Op welke manier verhogen we de collectieve zuiveringsgraad en pakken we de verdere sanering van het buitengebied aan?**

De bovengemeentelijke saneringsprojecten (collectoren, persleidingen, pompstations, prioritaire rioleringen, ...) en de bouw en renovatie van RWZI's en KWZI's, voorzien binnen het goedgekeurde investeringsprogramma en optimalisatieprogramma t.e.m. het rollend meerjarenprogramma (RMP) 2008-2012, worden uitgevoerd.

Knelpunten t.h.v. ecologisch waardevolle gebieden (binnen stroomgebied van de Zwalm en Maarkebeek) en binnen oppervlaktewaterwinningsgebieden worden prioritair aangepakt.

De individuele zuiveringsgraad wordt verhoogd. Hierin kadert het afwerken van de zoneringsplannen en opmaken van masterplannen voor alle zuiveringsgebieden in het Bovenscheldebekken.

- **Op welke manier wordt het rendement van de waterzuiveringsinfrastructuur in het Bovenscheldebekken verbeterd en overstorten aangepakt?**

Knelpunten en tekortkomingen in het gemeentelijk en bovengemeentelijk rioleringsstelsel m.b.t. de verdunningsproblematiek worden onderzocht en er wordt een sensibilisering van de gemeenten aan gekoppeld met als doel een verdere optimalisatie van de aanpak van verdunning. Er worden afkoppelingsprojecten uitgevoerd om de verdunning van het te transporteren afvalwater te verminderen. De negatieve impact van overstorten op de oppervlaktewaterkwaliteit wordt hierdoor verminderd. Daarom worden de meest problematische overstorten binnen het Bovenscheldebekken gesaneerd.

Grondwaterkwaliteit

- **Op welke manier kan er worden gestreefd naar een goede kwalitatieve toestand in de watervoerende lagen?**

Volgende specifieke acties i.v.m. diffuse verontreiniging van grondwater zijn opgenomen in het bekkenbeheerplan:

- Bij elkaar brengen van gegevens over blackpoints en historische storten op bekkenschaal
- Monitoring en zoeken naar een grensoverschrijdende oplossing voor het stort d'Hoppe (en de restlozingen die in de bovenlopen van de Zwalmbeek terechtkomen).

Waterbodems

- **Op welke manier wordt bodemerosie (brongericht) en/of sedimentaanvoer (remediërend) naar de waterloop teruggedrongen?**

Teeltechnische en zuiver brongerichte erosiebestrijdingsmaatregelen dragen bij tot het beperken van bodemerosie. Meer symptoomgerichte of remediërende erosiebestrijdingsmaatregelen remmen de aanvoer van sedimenten tot in de waterloop af. Specifieke acties voorzien in het bekkenbeheerplan:

- Onderzoek naar de meerwaarde van de aanleg van sedimentvangen ter hoogte van overstromingsgebieden en natuurlijke overstromingszones.
- Om de toevoer van zwevende stoffen naar de waterloop tegen te gaan (brongericht) worden de meest vervuilende overstorten in het Bovenscheldebekken opgespoord.

- **Op welke manier wordt een duurzame sanering of ruiming van waterbodems in functie van het wegwerken van de historische sanerings- en ruimingsachterstand aangepakt?**

Na goedkeuring door de Vlaamse regering van de prioriteringslijst van te saneren waterbodems, wordt er uitvoering aan gegeven. Eveneens in uitvoering van het Sectoraal Uitvoeringsplan Bagger- en Ruimingsspecie, wordt onderzocht waar bagger- en ruimingsspecie kan behandeld en geborgen worden (zowel tijdelijk als permanent). Daarbij hoort ook een plan voor de inplanting van sedimentvangen en ontwateringsbekkens. De sedimentbalans wordt per bekken herberekend.

Natuur-ecologie

Bij het dagelijkse beheer van de waterlopen is het belangrijk om ervoor te zorgen dat ruimingswerken/onderhoudswerken van een waterloop zijn afgestemd op de hydraulische noodzaak en ecologische doelstellingen van de waterloop: de natuurlijke structuur en bestaande natuurvriendelijke oevers worden niet aangetast en er ontstaan ook geen bijkomende vismigratieknelpunten. Bij de deponie van slib op de oever dienen oeverophogingen te worden vermeden zodat het contact tussen de rivier en de vallei mogelijk blijft. De ecologisch waardevolle gebieden vormen steeds bijzondere aandachtsgebieden.

- **Op welke manier kunnen we zorgen voor waterlopen met een hoge structuurkwaliteit, een hoog zelfreinigend vermogen en een natuurlijke biodiversiteit?**

Behoud en herstel van de natuurlijke structuur van de waterlopen worden vooropgesteld. Uitvoering bestrijdingsprogramma invasieve plantensoorten (invasieve exoten) is een concrete actie. Daarenboven wordt een concreet en realiseerbaar maatregelenprogramma opgesteld gericht op het behoud en het herstel van belangrijke vissoorten (beekprik, rivierprik, rivierdonderpad, biermpje), van internationaal, regionaal of lokaal belangrijke watergebonden dier- en plantensoorten (o.a. water- en meervleermuis, Blauwborst en IJsvogel; Dotterbloem-, Grote Vossenstaart-, Zilver schoon- en Kamgraslanden, water- en moerasvegetaties, alluviale- en bronbossen). Bijzondere aandacht gaat daarbij naar de Speciale beschermingszones.

Een goede waterkwaliteit (en zuivere waterbodems) is een basisvereiste voor een goede ecologische toestand van waterecosystemen. (zie ook thema oppervlaktewaterkwaliteit en waterbodems).

- **Op welke manier kunnen we de longitudinale en transversale verbindingen in de valleien behouden en herstellen?**

We vermijden nieuwe en saneren bestaande (vis)migratieknelpunten.

- Sanering vismigratieknelpunten op de Boven-Schelde: t.h.v. stuwsluis van Asper en t.h.v. de stuwsluis te Kerkhove
- Sanering vismigratieknelpunten op de Zwalm: aan de Zwalm molen
- Sanering vismigratieknelpunten op de Maarkebeek: afwaarts van actieve bergingsgebieden aan de Nonnemolen, Romansmolen en Borgtmolen

Op de bevaarbare waterlopen in het Bovenscheldebekken wordt de vismigratie gemonitord aan de sluizen. Een evaluatie van reeds uitgevoerde saneringsprojecten inzake vismigratie moet bijdragen tot het bepalen van de volgende prioriteiten m.b.t. het oplossen van vismigratieknelpunten.

We creëren zo veel mogelijk natuurvriendelijke oevers. Voor de Boven-Schelde en het Kanaal Bossuit-Kortrijk wordt het bermbeheerplan uitgevoerd. Voor de onbevaarbare waterlopen van 1^{ste} categorie wordt een oeverbeheerplan opgesteld.

We zorgen er ten slotte voor dat het contact tussen waterloop-oever-vallei wordt behouden en zo nodig hersteld.

- **Op welke manier schakelen we oeverzones in?**

Verschillende maatregelen (structuurherstel, inrichting van natuurvriendelijke oevers, het tegengaan van inspoeling van sedimenten en nutriënten enz.) die zijn opgenomen in het bekkenbeheerplan kunnen in een aantal gevallen en afhankelijk van het vooropgestelde doel, de situatie ter plaatse enz. de aanduiding van oeverzones impliceren. Tijdens de planperiode worden oeverzones aangeduid waar de inzet van de instrumenten voorzien in het Decreet Integraal Waterbeheer wenselijk en mogelijk is. Het geplande project oeverzone Zwalm afwaarts Nederzwalm wordt uitgevoerd.

WE WILLEN IN HET BOVENSCHELDEBEKKEN DUURZAAM ONGAAN DUURZAAM MET WATER

- **Op welke manier zorgen we voor een goede kwantitatieve toestand van de watervoerende lagen?**

We werken herstelprogramma's uit en passen deze toe en/of maken een planning op voor duurzame drinkwaterwinningsmogelijkheden. Een gebiedsgerichte toepassing en uitvoering van de richtlijnen van het Strategisch Plan Watervoorziening kaderen hierin.

INTEGRALE PROJECTEN

- **Welke integrale projecten werken we uit?**

- Binnen het Bovenscheldebekken voert de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) verschillende land- en natuurinrichtingsprojecten uit waarin herstelmaatregelen kaderen zoals peilverhogingen, aanleg oeverzones/bufferstroken, het saneren van verschillende vismigratieknelpunten, structuurherstel van de waterloop, het creëren van natuurvriendelijke oevers, sanering lozingspunten.
- W&Z i.s.m. het bekkensecretariaat werkt aan de opstart van een project “Rivierherstel Boven-Schelde”.
- Het Waterschap Bovenschelde Zuid i.s.m. het Bekkensecretariaat bereidt de geïntegreerde projecten Zwalmbeek en Maarkebeek voor.

7.2 DE DEELBEKKENBEHEERPLANNEN VAN DE PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

Inleiding

Om een nieuw waterbeleid in Vlaanderen te realiseren, zijn in het decreet betreffende het integraal waterbeleid (2003) nieuwe structuren en bijhorende plannen in het leven geroepen. Naast een Vlaamse waterbeleidsnota, waarin de algemene krachtlijnen van het integraal waterbeleid voor Vlaanderen worden uitgewerkt, worden er op verschillende niveaus waterbeheerplannen opgemaakt.

Er wordt gewerkt met internationale stroomgebieden, die verder worden onderverdeeld in bekkens. Deze bekkens zijn op hun beurt onderverdeeld in kleinere gebieden: de deelbekkens. Op al deze niveaus (stroomgebied, bekken, deelbekken) worden waterbeheerplannen opgemaakt. Daarin hebben waterbeheerders de oplossingen die zij de komende 6 jaar (2008-2013) gaan uitwerken om waterproblemen aan te pakken, op papier gezet. Het deelbekkenbeheerplan is het meest lokale plan en dus ook vrij concreet.

Planproces en procedure

De deelbekkenbeheerplannen – die nu voor een eerste keer werden opgemaakt - kwamen tot stand na ruim overleg tussen de verschillende waterbeheerders die binnen het deelbekken elk hun specifieke taken hebben.

Er werden inspraakvergaderingen georganiseerd voor de geïnteresseerde burgers en minstens de gemeentelijke en provinciale adviesraden voor milieu en natuur konden een advies uitbrengen. De plannen werden principieel goedgekeurd door de gemeenten, ev. de polders en wateringen en de provincie(s) en tenslotte ook door de waterschappen.

Vervolgens werd het deelbekkenbeheerplan overgemaakt aan het bekkenbestuur, samengevoegd met het bekkenbeheerplan en onderworpen aan een openbaar onderzoek. Na verwerking van de opmerkingen die tijdens het openbaar onderzoek worden geformuleerd, zal het document door de Vlaamse Regering worden vastgesteld en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad ten laatste tegen eind 2007.

Opbouw van de deelbekkenbeheerplannen

De deelbekkenbeheerplannen zijn opgebouwd uit verschillende onderdelen:

1. *Basisinventaris*: u leest er wat de huidige toestand is van het watersysteem binnen het deelbekken. Bestaande gegevens worden verzameld en geïnterpreteerd. Van ieder belangrijk thema zijn gegevens op kaart weergegeven.
2. *Doelstellingennota*: u verneemt wat de knelpunten en kansen zijn die in het deelbekken ervaren worden. Er wordt aangegeven waar het beleid naar toe wil en in welke richting eventuele oplossingen zouden kunnen uitgaan.
3. *Actieplan*: u vindt er een overzicht van de acties die in het kader van het geïntegreerd waterbeleid voor elk deelbekken naar voor worden geschoven door de waterbeheerders.

Deze maatregelen zullen in de loop van de komende jaren gerealiseerd worden en moeten een antwoord bieden op de aangegeven knelpunten en kansen.

Werken op 7 sporen

De visie in de doelstellingennota en de maatregelen van het actieplan werden geordend volgens 7 sporen. Deze sporen formuleren telkens een opdracht of basisprincipe.

SPOOR 1: MAXIMALE RETENTIE VAN HEMELWATER AAN DE BRON

Dit spoor zorgt ervoor dat wateroverlast niet wordt afgewenteld op stroomafwaarts gelegen gebieden. Dit betekent het zo lang mogelijk vasthouden van het hemelwater daar waar het valt. Op deze manier kunnen we piekafvoeren voorkomen, zodat zich minder wateroverlast en erosie voordoet. We bevorderen de infiltratie zodat het grondwater wordt aangevuld. We zorgen dat er geen hemelwater in de afvalwaterriool terecht komt, zodat overstorten minder en de zuiveringsinstallaties beter werken.

SPOOR 2: SANERING VAN AFVALWATER

Het Vlaams gewest en de gemeenten hebben in het verleden al aanzienlijke investeringen gedaan op het vlak van de aanleg van rioleringen. Het einde is evenwel nog niet in zicht. Een verdere verbetering van de waterkwaliteit is hoogst noodzakelijk. Daar heeft iedereen baat bij. Het is daarom ook niet toevallig dat Europa stelt dat alle waterlopen tegen 2015 een goede kwaliteit dienen te hebben. Bijkomende middelen voorzien voor de aanleg van riolering zal noodzakelijk zijn. Eén en ander zal vaste vorm krijgen door het vaststellen van de zoneringsplannen en de daarop volgende uitvoeringsplannen.

SPOOR 3: BEWAKEN EN VERBETEREN VAN DE KWALITEIT VAN DE RIOLERINGS- EN ZUIVERINGSINFRASTRUCTUUR

Eens aangelegd moet de rioleringsinfrastructuur ook op een degelijke manier onderhouden en verbeterd worden. Dit betekent ervoor zorgen dat alle particulieren (op de juiste manier) zijn aangesloten, dat hemelwater of gezuiverd water zoveel mogelijk uit de riolen geweerd wordt, ... Om een goed onderhoudsbeleid te kunnen voeren, zullen gemeenten investeren in het gedetailleerd in beeld brengen van de huidige infrastructuur.

SPOOR 4: VOORKOMEN EN BEPERKEN VAN DIFFUSE VERONTREINIGING

Er wordt gestreefd naar het voorkomen en beperken van de verspreiding van waterschadelijke producten. Dit kunnen meststoffen, pesticiden of strooizouten zijn die via diffuse verspreiding in het watersysteem terechtkomen. Ook het voorkomen en beperken van de verspreiding van milieugevaarlijke stoffen via grondwaterverontreiniging hoort bij dit spoor.

SPOOR 5: VOORKOMEN EN BEPERKEN VAN SEDIMENTTRANSPORT NAAR DE WATERLOOP

Dit spoor is vooral relevant in gebieden waar zich problemen met bodemerosie voordoen. Heuvelachtige gebieden met lemige gronden zijn daar in het bijzonder gevoelig aan. Uit de basisinventaris blijkt of bodemerosie in de deelbekkens al dan niet een knelpunt vormt.

Anderzijds kunnen de zandige bodems vaak aanleiding tot oeverinstabiliteit, zeker in de diep ingesneden waterlopen waar kwel voor een grote druk op de oevers zorgt. Het waterlopenbeheer zal daarop inspelen. Daarnaast wordt de oeverstabiliteit ook bevorderd door het onder controle houden van de populaties van muskusrat en bruine rat.

SPOOR 6: KWANTITATIEF, KWALITATIEF EN ECOLOGISCH DUURZAAM WATERLOPENBEHEER

Dit spoor houdt het ontwikkelen en in stand houden van gezonde watersystemen in die aan de behoeften van de diverse gebruikers en de eisen van gevoelige soorten kunnen voldoen en een verantwoord menselijk gebruik voor de huidige en toekomstige generaties kunnen waarborgen. Concreet is het waterlopenbeheer gericht op vertraagde afvoer, stroomopwaartse buffering van het water, stimuleren van zelfzuiverend vermogen, herstel van het natuurlijk milieu van het watersysteem,....

Het bestrijden van wateroverlast, het voorzien van een degelijk onderhoud, het saneren van vervuilde waterbodems, de ecologische herwaardering van waterlopen, het vergroten van de belevingswaarde van water en recreatief medegebruik zijn onderwerpen

SPOOR 7: DUURZAAM (DRINK)WATERGEBRUIK

De druk op de grondwaterreserves wordt verminderd door het gebruik van grond- en leidingwater, daar waar mogelijk en verantwoord, te beperken. Op kwalitatief vlak wordt gestreefd naar het gebruik van laagwaardig water voor laagwaardige toepassingen (vb. hemelwater voor wc-spoeling, oppervlaktewater als proceswater, hergebruik van gezuiverd afvalwater, enz.). Op kwantitatief vlak is het de uitdaging om niet meer water te gebruiken dan nodig (vb. installeren van waterbesparende apparatuur, meldingssystemen voor lekkende kranen, enz.).

Afbakening oppervlaktewaterlichamen

In het decreet integraal waterbeleid worden een aantal nieuwe instrumenten (o.a. functietoekenning, oeverzones, ...) niet langer gekoppeld aan waterlopen, maar aan "oppervlaktewaterlichamen". Ook de monitoring en rapportering van de toestand van de waterlopen aan Europa dient te gebeuren via oppervlaktewaterlichamen. De oppervlaktewaterlichamen zijn zowel de grotere rivieren, kanalen, meren, spaarbekkens, als de kleinere waterlopen. Op basis van de grootte van het stroomgebied wordt een onderscheid gemaakt tussen Vlaamse oppervlaktewaterlichamen (stroomgebied groter dan 50 km²) en lokale oppervlaktewaterlichamen (stroomgebied kleiner dan 50 km²). In de deelbekkenbeheerplannen worden de lokale oppervlaktewaterlichamen aangeduid op kaart.

Bekken- en deelbekkenbeheerplan vormen één geheel

Ook in het bekkenbeheerplan vindt u naast een situatieanalyse, ook visies en maatregelen terug. Deze hebben betrekking op materies die het specifieke belang van een bepaald deelbekken overschrijden. Zo zijn alle maatregelen rond de bevaarbare waterlopen opgenomen in het bekkenbeheerplan en niet in de deelbekkenbeheerplannen. Dit is logisch aangezien dergelijke waterlopen doorheen meerdere deelbekkens stromen.

De opbouw van het bekkenbeheerplan verschilt op sommige punten van deze van het deelbekkenbeheerplan. Zo gebruikt het bekkenbeheerplan niet de 7 sporen maar wel de indeling van de waterbeleidsnota met krachtlijnen, operationele doelstellingen en maatregelen. Zowel in het bekken- als deelbekkenbeheerplan vindt u een bondig overzicht waarmee u de link kunt leggen tussen de 7 sporen enerzijds en de krachtlijnen en operationele doelstellingen anderzijds.

7.2.1 Deelbekken Molenbeek Ronse

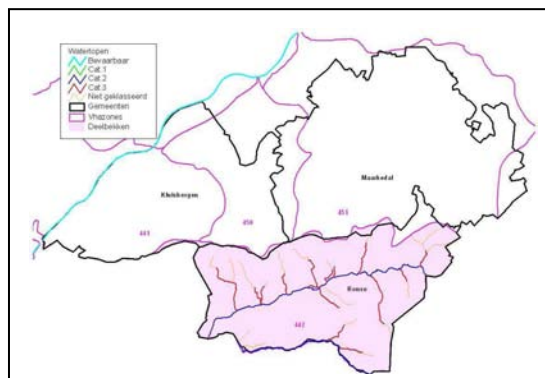
SITUERING DEELBEKKEN

Het deelbekken Molenbeek Ronse ligt in het Bovenscheldebekken dat op zijn beurt behoort tot het stroomgebiedsdistrict van de Schelde.

De andere deelbekkens in het Bovenscheldebekken zijn: Zwalm, Scheldeheuvels en Scheldemeersen

Het deelbekken Molenbeek Ronse omvat alle waterlopen die afwateren naar de Schelde. Voor het overgrote deel strekt het deelbekken zich uit over de stad Ronse. Een zeer beperkte oppervlakte van de gemeente Maarkedal en Kluisbergen is eveneens gelegen binnen het deelbekken.

Meer informatie over het watersysteem en de huidige toestand ervan vindt u terug in het deelbekkenbeheerplan zelf bij het hoofdstuk basisinventarisatie. U kan ook terecht bij de situatieanalyse van het Bovenscheldebekkenbeheerplan voor info over het volledige bekken.



ACTIES: ENKELE SPREKENDE VOORBEELDEN

Voor elk van de 7 sporen vermeld in het algemeen gedeelte van de niet-technische samenvatting worden in het actieplan maatregelen voorgesteld. Enkele van deze acties worden – bij wijze van voorbeeld – hieronder toegelicht. Meer informatie over deze acties alsook over andere acties vindt u in het deelbekkenbeheerplan zelf.

SPOOR 1: MAXIMALE RETENTIE VAN HEMELWATER AAN DE BRON

Het deelbekken Molenbeek Ronse is gelegen in het reliëfrijke gebied van de Vlaamse Ardennen. Door de steile hellingen en de traag doordringbare ondergrond (klei- en leembodems) is de noodzaak groot om de waterafvoer van de hoger gelegen delen naar de vallei gecontroleerd te laten gebeuren.

Voldoende ruimte voor water voorzien is in dit verband van groot belang. Deze ruimte reserveren we liefst zo vroeg mogelijk in de fase van het plannen (verkavelingsplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen). Zo vermijden we problemen met wateroverlast achteraf. Een goed voorbeeld hiervan is de open ruimte die de stad Ronse voorziet in haar ontwerp Ruimtelijk Structuurplan voor de ontwikkeling van het industriegebied tussen de César Snoecklaan en de Rode Mutsiaan. Hier wordt een onbebouwde zone gevrijwaard in het stroomgebied van de Molenbeek waar water bij hoge waterstanden tijdelijk kan gestockeerd worden.

U leest over het voorzien van ruimte voor water meer onder de acties van spoor 6.

SPOOR 2: SANERING VAN AFVALWATER

In het deelbekken Molenbeek Ronse komt er ondanks de rioleringswerken uit het verleden nog heel wat afvalwater in de beken terecht. De oorzaak hiervan is dat her en der nog riolen ontbreken of dat niet alle rioolstrengen verbonden zijn met de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI). De komende jaren zullen de gemeenten, Aquafin en VMM er werk van maken om deze “missing links” aan te leggen. Op korte termijn zal de collector Molenbeek doorgetrokken worden zodat in Ronse het afvalwater van onder andere de Ninovestraat, de wijk Germinal en het industrieterrein Klein Frankrijk kan getransporteerd worden naar de RWZI.

Heel wat woningen liggen in deze landelijke regio te ver van de RWZI om er op aangesloten te worden. Hier zal het afvalwater individueel of via een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie (KWZI) moeten aangepakt worden. Het provinciaal instituut Heynsdaele is hier een mooi voorbeeld van. Op de terreinen van het instituut wordt een KWZI gebouwd die zal instaan voor het zuiveren van het afvalwater van het instituut en een aantal woningen.

SPOOR 3: BEWAKEN EN VERBETEREN VAN DE KWALITEIT VAN DE RIOLERINGS- EN ZUIVERINGSINFRASTRUCTUUR

Met het leggen van nieuwe rioleringsinfrastructuur is voor het waterzuiveringsbeleid de kous niet af. De toestand van de bestaande riolering moet nauw opgevolgd worden. Zo zullen er hier en daar herstellingen nodig zijn en moet hemelwater uit het riool geweerd worden. Men mag hierbij niet vergeten dat de oudste riolen niet aangelegd werden met als doel om afvalwater te zuiveren. Nee, ze dienden om het afvalwater te onttrekken van oog en neus, en het vuile goedje zo snel mogelijk af te voeren naar de dichtstbijzijnde beek.

Aquafin toont het goede voorbeeld en koppelt in de Eduard Jolystraat de bovenloop van de Broeckebeek af van de riolering. Het hemel- en bronwater komt in de beek terecht, het afvalwater wordt naar de RWZI gebracht.

SPOOR 4: VOORKOMEN EN BEPERKEN VAN DIFFUSE VERONTREINIGING

Sensibilisering is het sleutelwoord. Particulieren aanzetten om schadelijke stoffen te weren zoals ook de overheden doen in het kader van de pesticidereductieplannen is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Zorgen voor een goede opvolging van de dossiers rond oude stortplaatsen – die op een sluipende manier het grondwater kunnen verontreinigen – is eveneens aan de orde.

SPOOR 5: VOORKOMEN EN BEPERKEN VAN SEDIMENTTRANSPORT NAAR DE WATERLOOP

Het hoeft geen betoog dat in de Vlaamse Ardennen er een groot probleem heerst rond de landerosie. Wanneer hemelwater de onbegroeide akkers afstroomt, voert het de vruchtbare teelaarde mee en maakt het diepe geulen in de akkers. Het resultaat is wateroverlast, modderstromen en verlies aan landbouwopbrengsten. Finaal zet het sediment zich af in de waterlopen, waar er problemen ontstaan voor de waterafvoer en het natuurlijk leven. Iedere gemeente binnen het deelbekken Molenbeek Ronse heeft een erosiebestrijdingsplan opgesteld. Het deelbekkenbeheerplan legt de relatie met het erosiebestrijdingsplan en gaat na waar acties van beide plannen elkaar kunnen versterken.

SPOOR 6: KWANTITATIEF, KWALITATIEF EN ECOLOGISCH DUURZAAM WATERLOPENBEHEER

Het deelbekken kent grote problemen op het vlak van wateroverlast. De Molenbeek en haar zijbeken treden bij hevige regenval regelmatig buiten de oevers met waterschade aan woningen als gevolg.

Om tot de meest optimale oplossing te komen hebben de provincie en de stad Ronse de handen in elkaar geslagen. Op korte termijn zal de provincie twee bufferbekkens inplanten. Zo wordt er ter hoogte van de Kanarieberg een dwarsdijk aangelegd waardoor een wachtbekken van 10.000 m³ ontstaat. Meer stroomafwaarts aan de samenvloeiing van de Molenbeek en Vloedbeek komt er een nog groter wachtbekken van 42.000 m³. De stad Ronse zal op haar beurt instaan voor de aanleg van minstens 3 kleinere bufferbekkens op de zijbeken van de Molenbeek: de Vloedbeek, de Lievensbeek en de Drieborrebeek. Deze ingrepen zullen er voor zorgen dat het water gecontroleerd kan afgevoerd worden naar de lager gelegen vallei.

Ter hoogte van de Klijpestraat in Ronse wordt gezocht op welke manier het bestrijden van de wateroverlast en het natuurlijk inrichten van de Molenbeek kunnen samensporen. De bedding van de Bosbeek, die aantakt op de Molenbeek, is door het rechte trekken van de Molenbeek lager komen te liggen dan de bedding van de Molenbeek. Dit zorgt voor opstuwning van het water in de Bosbeek met wateroverlast als gevolg. Door de Molenbeek haar oorspronkelijke, kronkelende loop te laten innemen kan meer water geborgen worden in de Molenbeek en kan de Bosbeek er terug op een natuurlijke manier op aantakken.

Daarnaast heeft het deelbekkenbeheerplan nog aandacht voor de ecologisch waardevolle waterlopen. Zo wordt er gezocht naar plaatsen waar het inrichten van bufferstroken langsheen de waterloop gewenst is. Wanneer de waterkwaliteit het toelaat worden de knelpunten rond vismigratie eveneens aangepakt.

SPOOR 7: DUURZAAM (DRINK)WATERGEBRUIK

Door sensibilisatie en een doordacht vergunningenbeleid zal in het deelbekken Molenbeek Ronse getracht worden het juiste water voor de juiste toepassing te laten aanwenden. Het hergebruik van hemelwater of gezuiverd afvalwater zal verder gestimuleerd worden.

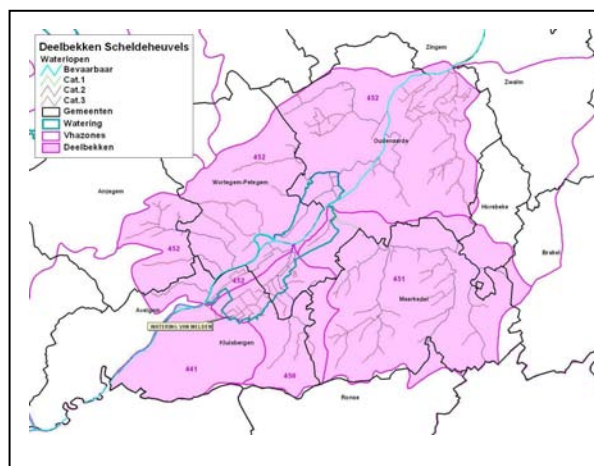
7.2.2 Deelbekken Scheldeheuveld

SITUERING DEELBEKKEN

Het deelbekken Scheldeheuveld ligt in het Bovenscheldebekken dat op zijn beurt behoort tot het stroomgebiedsdistrict van de Schelde.

De andere deelbekkens in het Bovenscheldebekken zijn: Molenbeek Ronse, Zwalm en Scheldemeersen

Het deelbekken Scheldeheuveld omvat alle waterlopen die afwateren naar de Schelde. Voor het overgrote deel strekt het deelbekken zich uit over de stad Oudenaarde en de gemeenten Maarkedal, Kluisbergen, Wortegem-Petegem, Anzegem en Horebeke. Een beperkte oppervlakte van de gemeenten Avelgem, Zingem, Brakel en Ronse is eveneens gelegen binnen het deelbekken.



Meer informatie over het watersysteem en de huidige toestand ervan vindt u terug in het deelbekkenbeheerplan zelf bij het hoofdstuk basisinventarisatie. U kan ook terecht bij de situatieanalyse van het Bovenscheldebekkenbeheerplan voor info over het volledige bekken.

ACTIES: ENKELE SPREKENDE VOORBEELDEN

Voor elk van de 7 sporen vermeld in het algemeen gedeelte van de niet-technische samenvatting worden in het actieplan maatregelen voorgesteld. Enkele van deze acties worden – bij wijze van voorbeeld – hieronder toegelicht. Meer informatie over deze acties alsook over andere acties vindt u in het deelbekkenbeheerplan zelf.

SPOOR 1: MAXIMALE RETENTIE VAN HEMELWATER AAN DE BRON

Het deelbekken Scheldeheuveld is gelegen in het reliëfrijke gebied van de Vlaamse Ardennen. Door de steile hellingen en de traag doordringbare ondergrond (klei en leembodems) is de noodzaak groot om de waterafvoer van de hoger gelegen delen naar de vallei gecontroleerd te laten gebeuren.

Voldoende ruimte voor water voorzien is in dit verband van groot belang. Deze ruimte reserveren we liefst zo vroeg mogelijk in de fase van het plannen (verkavelingsplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen). Zo vermijden we problemen met wateroverlast achteraf. Een voorbeeld hieromtrent is de verkaveling Rozenhof te Wortegem-Petegem waar infiltratie en buffering wordt voorzien voor het hemelwater afkomstig van de bijkomende verharde oppervlakken.

U leest over het voorzien van ruimte voor water meer onder de acties van spoor 6.

SPOOR 2: SANERING VAN AFVALWATER

In het deelbekken Scheldeheuveld is er in Elsegem, Oudenaarde en Kluisbergen een rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) aanwezig. Ondanks deze investeringen komt er nog heel wat afvalwater in de beken terecht. De oorzaak hiervan is dat her en der nog riolen ontbreken of dat niet alle rioolstrengen verbonden zijn met de RWZI's. De komende jaren zullen de gemeenten, Aquafin en VMM er werk van maken om deze "missing links" aan te leggen. Enkele voorbeelden zijn de collector Elsegem-Gijzelbrechtegem en de collector Tiegem-Kaster-Waarmaarde.

In Maarkedal is de bouw van een RWZI in Schorisse, een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie (KWZI) in Oudenhove en bijhorende collectoren gepland voor de nabije toekomst.

Heel wat woningen liggen in deze landelijke regio te ver van de RWZI of KWZI om er op aangesloten te worden. Hier zal het afvalwater individueel per woning moeten aangepakt worden.

SPOOR 3: BEWAKEN EN VERBETEREN VAN DE KWALITEIT VAN DE RIOLERINGS- EN ZUIVERINGSINFRASTRUCTUUR

Met het leggen van nieuwe rioleringsinfrastructuur is voor het waterzuiveringsbeleid de kous niet af. De toestand van de bestaande riolering moet nauw opgevolgd worden. Zo zullen er hier en daar herstellingen nodig zijn en moet hemelwater uit het riool geweerd worden. Men mag hierbij niet vergeten dat de oudste riolen niet aangelegd werden met als doel om afvalwater te zuiveren. Nee, ze dienden om het afvalwater te onttrekken van oog en neus, en het vuile goedje zo snel mogelijk af te voeren naar de dichtstbijzijnde beek.

Aquafin toont het goede voorbeeld en koppelt in Kluisbergen de Bosbeek en Dorpbeek af van de riolering. Het hemel- en bronwater komt in de beek terecht, het afvalwater wordt naar de RWZI gebracht.

SPOOR 4: VOORKOMEN EN BEPERKEN VAN DIFFUSE VERONTREINIGING

Sensibilisering is het sleutelwoord. Particulieren aanzetten om schadelijke stoffen te weren zoals ook de overheden doen in het kader van de pesticidereductieplannen is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Zorgen voor een goede opvolging van de dossiers rond oude stortplaatsen – die op een sluipende manier het grondwater kunnen verontreinigen – is eveneens aan de orde.

SPOOR 5: VOORKOMEN EN BEPERKEN VAN SEDIMENTTRANSPORT NAAR DE WATERLOOP

Het hoeft geen betoog dat in de Vlaamse Ardennen er een groot probleem heerst rond de landerosie. Wanneer hemelwater de onbegroeide akkers afstroomt, voert het de vruchtbare teelaarde mee en maakt het diepe geulen in de akkers. Het resultaat is wateroverlast, modderstromen en verlies aan landbouwopbrengsten. Finaal zet het sediment zich af in de waterlopen, waar er problemen ontstaan voor de waterafvoer en het natuurlijk leven. Iedere gemeente binnen het deelbekken Scheldeheuveld heeft een erosiebestrijdingsplan opgesteld of legt er de laatste hand aan. Het deelbekkenbeheerplan legt de relatie met het erosiebestrijdingsplan en gaat na waar acties van beide plannen elkaar kunnen versterken.

SPOOR 6: KWANTITATIEF, KWALITATIEF EN ECOLOGISCH DUURZAAM WATERLOPENBEHEER

Op verschillende locaties binnen het deelbekken Scheldeheuveld doet zich wateroverlast voor. Langsheen de Maarkebeek en de zijlopen wordt de problematiek aangepakt door het Vlaams Gewest,

die er verschillende bufferbekkens zal inplanten. Langs de Nederaalbeek werd al een bufferbekken gerealiseerd.

Ter hoogte van Melden is de Bovenmolenbeek de oorzaak van wateroverlast. De doorgangen aan de Meldenstraat en de N8 zijn er te nauw voor de soms grote hoeveelheden water die de hellingen komen afstromen. De Benedenmolenbeek kan soelaas brengen door een deel van het overtollige water van de Bovenmolenbeek over te nemen en het af te voeren naar het pompstation van Melden. Het bovenstrooms bufferen en vertraagd afvoeren van water is ook een belangrijke maatregel in het bestrijden van de wateroverlast.

In het deelbekkenbeheerplan wordt eveneens aandacht besteed aan de ecologisch waardevolle waterlopen. Zo wordt er momenteel een plan uitgewerkt om de Riedekensbeek haar natuurlijk karakter terug te geven. De opzet is de beek opnieuw in een open bedding te laten stromen en een verbinding te maken met de Middelgracht en Reytgracht. Een verbinding tussen de Middelgracht en de Riedekensbeek zal er onder andere voor zorgen dat vismigratie weer mogelijk is vanuit de Schelde tot in de bovenlopen van de Riedekensbeek.

Langs verscheiden waterlopen wordt er gezocht naar plaatsen waar het inrichten van bufferstroken langsheen de waterloop gewenst is. Wanneer de waterkwaliteit het toelaat worden de knelpunten rond vismigratie eveneens aangepakt.

SPOOR 7: DUURZAAM (DRINK)WATERGEBRUIK

Door sensibilisatie en een doordacht vergunningenbeleid zal in het deelbekken Scheldeheuvels getracht worden het juiste water voor de juiste toepassing te laten aanwenden. Het hergebruik van hemelwater of gezuiverd afvalwater zal verder gestimuleerd worden.

7.2.3 Deelbekken Zwalm

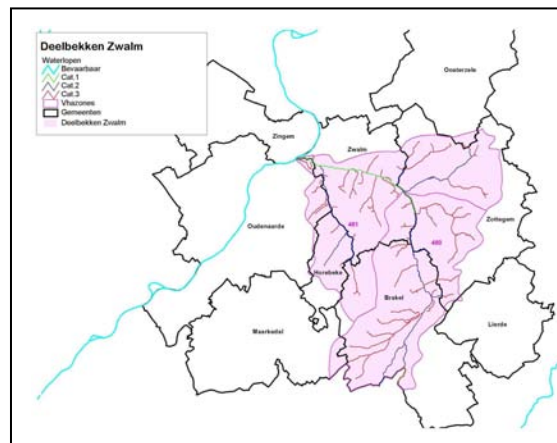
SITUERING DEELBEKKEN

Het deelbekken Zwalm ligt in het Bovenscheldebekken dat op zijn beurt behoort tot het stroomgebiedsdistrict van de Schelde.

De andere deelbekkens in het Bovenscheldebekken zijn: Molenbeek Ronse, Scheldeheuvels en Scheldemeersen

Het deelbekken Zwalm omvat alle waterlopen die afwateren naar de Schelde. Voor het overgrote deel strekt het deelbekken zich uit de gemeenten Brakel, Zottegem, Zwalm en Horebeke. Een beperkte oppervlakte van de gemeenten Maarkedal, Oudenaarde, Oosterzele en Lierde is eveneens gelegen binnen het deelbekken.

Meer informatie over het watersysteem en de huidige toestand ervan vindt u terug in het deelbekkenbeheerplan zelf bij het hoofdstuk basisinventarisatie. U kan ook terecht bij de situatieanalyse van het Bovenscheldebekkenbeheerplan voor info over het volledige bekken.



ACTIES: ENKELE SPREKENDE VOORBEELDEN

Voor elk van de 7 sporen vermeld in het algemeen gedeelte van de niet-technische samenvatting worden in het actieplan maatregelen voorgesteld. Enkele van deze acties worden – bij wijze van voorbeeld – hieronder toegelicht. Meer informatie over deze acties alsook over andere acties vindt u in het deelbekkenbeheerplan zelf.

SPOOR 1: MAXIMALE RETENTIE VAN HEMELWATER AAN DE BRON

Het deelbekken Zwalm is gelegen in het reliëfrijke gebied van de Vlaamse Ardennen. Door de steile hellingen en de traag doordringbare ondergrond (klei- en leembodems) is de noodzaak groot om de waterafvoer van de hoger gelegen delen naar de vallei gecontroleerd te laten gebeuren.

Voldoende ruimte voor water voorzien is in dit verband van groot belang. Deze ruimte reserveren we liefst zo vroeg mogelijk in de fase van het plannen (verkavelingsplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen). Zo vermijden we problemen met wateroverlast achteraf.

De stad Zottegem geeft het goede voorbeeld om met het aspect water rekening te houden tijdens de planningsfase van werken. Zo stelt het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de uitbreiding van het bedrijventerrein De Buke dat er waterbuffering moet voorzien worden om het hemelwater op te vangen van de bijkomende verharde oppervlakken. Ook bij verkaveling De Lelie in Zottegem wordt het laagst gelegen gebied bestemd als een open ruimte waar water kan geborgen worden.

U leest over het voorzien van ruimte voor water meer onder de acties van spoor 6.

SPOOR 2: SANERING VAN AFVALWATER

Binnen het deelbekken Zwalm moet er in de nabije toekomst nog grondig geïnvesteerd worden in bijkomende waterzuiveringsinfrastructuur. De bestaande rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI) van Brakel en Zwalm worden vervoegd door twee nieuwe RWZI's. Er komt een RWZI te Sint-Blasius-Boekel en één te Nederzwalm. Door de verspreide bebouwing en het reliëfrijke landschap is het niet steeds evident om afvalwater over grote afstanden via collectorbuizen te vervoeren. Er wordt dan ook naar andere mogelijkheden gezocht om afvalwater lokaal te gaan zuiveren. Kleinschalige waterzuiveringsinstallaties (KWZI) vormen dan een mogelijke oplossing; ze zijn het kleiner formaat van de RWZI's. In Dries-te-Latem en Sint-Denijs-Boekel is de bouw van een KWZI gepland. De collectoren en rioleringen die het afvalwater naar de installaties moeten brengen, zullen vaak ook nog aangelegd moeten worden.

Een aantal woningen liggen in deze landelijke regio te ver weg van een RWZI om er op aangesloten te worden. Hier zal het afvalwater individueel per woning moeten aangepakt worden.

SPOOR 3: BEWAKEN EN VERBETEREN VAN DE KWALITEIT VAN DE RIOLERINGS- EN ZUIVERINGSINFRASTRUCTUUR

Met het leggen van nieuwe rioleringsinfrastructuur is voor het waterzuiveringsbeleid de kous niet af. De toestand van de bestaande riolering moet nauw opgevolgd worden. Zo zullen er hier en daar herstellingen nodig zijn en moet hemelwater uit het riool geweerd worden. Men mag hierbij niet vergeten dat de oudste riolen niet aangelegd werden met als doel om afvalwater te zuiveren. Nee, ze dienden om het afvalwater te onttrekken van oog en neus, en het vuile goedje zo snel mogelijk af te voeren naar de dichtstbijzijnde beek.

De besturen zijn ervan overtuigd dat een goed zuiveringsbeleid begint bij het vergaren van kennis over het rioleringsstelsel. De besturen engageren zich om een rioleringsdatabank op te stellen die onder andere zegt waar welke riool ligt, in welke toestand ze verkeert en of er al dan niet veel hemelwater in terecht komt. Met zo een overzicht kan grondig gewerkt worden aan de waterzuivering.

SPOOR 4: VOORKOMEN EN BEPERKEN VAN DIFFUSE VERONTREINIGING

Sensibilisering is het sleutelwoord. Particulieren aanzetten om schadelijke stoffen te weren zoals ook de overheden doen in het kader van de pesticidereductieplannen is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Zorgen voor een goede opvolging van de dossiers rond oude stortplaatsen – die op een sluipende manier het grondwater kunnen verontreinigen – is eveneens aan de orde.

SPOOR 5: VOORKOMEN EN BEPERKEN VAN SEDIMENTTRANSPORT NAAR DE WATERLOOP

Het hoeft geen betoog dat in de Vlaamse Ardennen er een groot probleem heerst rond de landerosie. Wanneer hemelwater de onbegroeide akkers afstroomt, voert het de vruchtbare teelaarde mee en maakt het diepe geulen in de akkers. Het resultaat is wateroverlast, modderstromen en verlies aan landbouwopbrengsten. Finaal zet het sediment zich af in de waterlopen, waar er problemen ontstaan voor de waterafvoer en het natuurlijk leven. Iedere gemeente binnen het deelbekken Zwalm heeft een erosiebestrijdingsplan opgesteld of legt er de laatste hand aan. Het deelbekkenbeheerplan legt de relatie met het erosiebestrijdingsplan en gaat na waar acties van beide plannen elkaar kunnen versterken.

SPOOR 6: KWANTITATIEF, KWALITATIEF EN ECOLOGISCH DUURZAAM WATERLOPENBEHEER

Het deelbekken Zwalm kent problemen op het vlak van wateroverlast. Langsheen de loop van Zwalm heeft het Vlaams Gewest al maatregelen getroffen om de waterproblematiek te verhelpen. Aan de bovenlopen van de Zwalm zal het Gewest ter hoogte van Michelbeke en Opbrakel bijkomende overloopgebieden inplanten.

Om wateroverlast in het centrum van Brakel te vermijden en om vismigratie terug mogelijk te maken wordt de Dorenbosbeek binnenkort omgelegd. De beek zal dan niet meer door de kern van Brakel stromen, maar moet een blokje omlopen langsheen de ring van Brakel. De open bedding zal vismigratie terug mogelijk maken.

Het deelbekkenbeheerplan geeft ook heel wat aandacht aan de ecologisch waardevolle waterlopen. Zo wordt er gezocht naar plaatsen waar het inrichten van bufferstroken langsheen de waterloop gewenst is. En wanneer de waterkwaliteit het toelaat worden ook de knelpunten rond vismigratie aangepakt.

SPOOR 7: DUURZAAM (DRINK)WATERGEBRUIK

Door sensibilisatie en een doordacht vergunningenbeleid zal in het deelbekken Zwalm getracht worden het juiste water voor de juiste toepassing te laten aanwenden. Het hergebruik van hemelwater of gezuiverd afvalwater zal verder gestimuleerd worden.

7.2.4 Deelbekken Scheldemeersen

SITUERING DEELBEKKEN

Het deelbekken Scheldemeersen ligt in het Bovenscheldebekken dat op zijn beurt behoort tot het stroomgebiedsdistrict van de Schelde.

De andere deelbekkens in het Bovenscheldebekken zijn: West-Vlaamse Scheldemeersen, Molenbeek Ronse, Zwalm en Scheldeheuvels

Het deelbekken Scheldemeersen omvat alle waterlopen die afwateren naar de Schelde. Voor het overgrote deel strekt het deelbekken zich uit over de gemeenten De Pinte, Gavere, Merelbeke, Nazareth, Kruishoutem, Zingem en Zwalm. Een beperkte oppervlakte van de gemeenten Oosterzele, Gent, Oudenaarde, Wortegem-Petegem en Zottegem is eveneens gelegen binnen het deelbekken.



Meer informatie over het watersysteem en de huidige toestand ervan vindt u terug in het deelbekkenbeheerplan zelf bij het hoofdstuk basisinventarisatie. U kan ook terecht bij de situatieanalyse van het Bovenscheldebekkenbeheerplan voor info over het volledige bekken.

ACTIES: ENKELE SPREKENDE VOORBEELDEN

Voor elk van de 7 sporen vermeld in het algemeen gedeelte van de niet-technische samenvatting worden in het actieplan maatregelen voorgesteld. Enkele van deze acties worden – bij wijze van voorbeeld – hieronder toegelicht. Meer informatie over deze acties alsook over andere acties vindt u in het deelbekkenbeheerplan zelf.

SPOOR 1: MAXIMALE RETENTIE VAN HEMELWATER AAN DE BRON

Het zuidelijk deel van het deelbekken Scheldemeersen is gelegen in het reliëfrijke gebied van de Vlaamse Ardennen. Door de steile hellingen en de traag doordringbare ondergrond (klei en leembodems) is de noodzaak groot om de waterafvoer van de hoger gelegen delen naar de vallei gecontroleerd te laten gebeuren.

Voldoende ruimte voor water voorzien is in dit verband van groot belang. Deze ruimte reserveren we liefst zo vroeg mogelijk in de fase van het plannen (verkavelingsplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen). Zo vermijden we problemen met wateroverlast achteraf.

U leest over het voorzien van ruimte voor water meer onder de acties van spoor 6.

SPOOR 2: SANERING VAN AFVALWATER

In het deelbekken Scheldemeersen zijn er al heel wat rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI) aanwezig. De RWZI's van Eke, Gavere, Gent, Merelbeke, Oudenaarde en Zwalm zijn momenteel al operationeel en maken al een wezenlijk verschil voor de kwaliteit van het oppervlaktewater. .

Ondanks deze investeringen komt er nog heel wat afvalwater in de beken terecht. De oorzaak hiervan is dat er nog een aantal zuiveringsinstallaties moeten gebouwd worden; her en der ontbreken nog riolen en niet alle rioolstrengen zijn verbonden met de zuiveringsinstallaties. De komende jaren zullen de gemeenten, Aquafin en VMM er werk van maken om deze "missing links" aan te leggen. Aquafin plant in de nabije toekomst de bouw van enkele kleinschalige zuiveringsinstallaties (KWZI's): de KWZI Huise, de KWZI Wannegem-Lede en de KWZI Lozer. Voor de KWZI Dikkelvenne zijn de werken intussen gestart.

Heel wat woningen liggen in deze landelijke regio te ver van de RWZI of KWZI om er op aangesloten te worden. Hier zal het afvalwater individueel per woning moeten aangepakt worden.

SPOOR 3: BEWAKEN EN VERBETEREN VAN DE KWALITEIT VAN DE RIOLERINGS- EN ZUIVERINGSINFRASTRUCTUUR

Met het leggen van nieuwe rioleringsinfrastructuur is voor het waterzuiveringsbeleid de kous niet af. De toestand van de bestaande riolering moet nauw opgevolgd worden. Zo zullen er hier en daar herstellingen nodig zijn en moet hemelwater uit het riool geweerd worden. Men mag hierbij niet vergeten dat de oudste riolen niet aangelegd werden met als doel om afvalwater te zuiveren. Nee, ze dienden om het afvalwater te onttrekken van oog en neus, en het vuile goedge zo snel mogelijk af te voeren naar de dichtstbijzijnde beek.

SPOOR 4: VOORKOMEN EN BEPERKEN VAN DIFFUSE VERONTREINIGING

Sensibilisering is het sleutelwoord. Particulieren aanzetten om schadelijke stoffen te weren zoals ook de overheden doen in het kader van de pesticidereductieplannen is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Zorgen voor een goede opvolging van de dossiers rond oude stortplaatsen – die op een sluipende manier het grondwater kunnen verontreinigen – is eveneens aan de orde.

SPOOR 5: VOORKOMEN EN BEPERKEN VAN SEDIMENTTRANSPORT NAAR DE WATERLOOP

Het hoeft geen betoog dat in de Vlaamse Ardennen er een groot probleem heerst rond de landerosie. Wanneer hemelwater de onbegroeide akkers afstroomt, voert het de vruchtbare teelaarde mee en maakt het diepe geulen in de akkers. Het resultaat is wateroverlast, modderstromen en verlies aan landbouwopbrengsten. Finaal zet het sediment zich af in de waterlopen, waar er problemen ontstaan voor de waterafvoer en het natuurlijk leven. De zuidelijk gelegen gemeenten binnen het deelbekken Scheldemeersen hebben een erosiebestrijdingsplan opgesteld. Het deelbekkenbeheerplan legt de relatie met het erosiebestrijdingsplan en gaat na waar acties van beide plannen elkaar kunnen versterken.

SPOOR 6: KWANTITATIEF, KWALITATIEF EN ECOLOGISCH DUURZAAM WATERLOPENBEHEER

Binnen het deelbekken Scheldemeersen liggen in het stroomgebied van de Wallebeek een aantal bufferbekkens die de wateroverlast binnen het deelbekken moeten verhelpen. Toch doet er zich hier en daar nog wateroverlast voor. De oorzaak hiervan is dat de automatisch gestuurde bufferbekkens niet op elkaar afgestemd zijn. Na een fikse regenbui gebeurt het wel eens dat de bufferbekkens zich gelijktijdig ledigen waardoor op bepaalde knooppunten stroomafwaarts van de bufferbekkens terug wateroverlast optreedt. Er zal worden nagegaan hoe de werking van de verschillende bufferbekkens op elkaar kan afgestemd worden.

Een ander groot knelpunt in het waterlopenbeheer is het saneren van de verontreinigde waterbodems. Een beek die op korte termijn zal aangepakt worden is de Beerhofbeek, die door het centrum van Nazareth stroomt. Van zodra de rioleringswerken in de kern van Nazareth beëindigd zullen zijn wordt de vervuilde specie verwijderd en afgevoerd. Dit zal zowel de waterafvoer, de natuur als de belevingswaarde ten goede komen.

In het deelbekkenbeheerplan wordt eveneens aandacht besteed aan de ecologisch waardevolle waterlopen. Zo wordt de Coupure in Zingem onder handen gepakt. De opzet is om na het uitvoeren van de rioleringswerken in Zingem, het waterpeil van de Coupure omhoog te trekken en op de linkeroever van de beek hengelplaatsen te voorzien. De rechteroever en het achterliggende gebied zal verder natuurlijk ontwikkeld worden.

Langs verscheidene waterlopen (oa. Boeversbeek, Munkbosbeek, Rooigembeek,...) wordt er gezocht naar plaatsen waar het inrichten van bufferstroken langsheen de waterloop gewenst is. Wanneer de waterkwaliteit het toelaat worden de knelpunten rond vismigratie eveneens aangepakt.

SPOOR 7: DUURZAAM (DRINK)WATERGEBRUIK

Door sensibilisatie en een doordacht vergunningenbeleid zal in het deelbekken Scheldemeersen getracht worden het juiste water voor de juiste toepassing te laten aanwenden. Het hergebruik van hemelwater of gezuiverd afvalwater zal verder gestimuleerd worden.

U WENST MEER INFORMATIE ?

Daarvoor kunt u terecht bij uw gemeente, waar de volledige deelbekkenbeheerplannen ter inzage liggen tijdens het openbaar onderzoek. U kunt ook een kijkje nemen op de website van de provincie Oost-Vlaanderen (www.oost-vlaanderen.be bij de rubriek wonen en milieu, onderdeel waterbeleid).

Tenslotte kunt u ook de nieuwsbrief "De Waterstand" gratis bestellen (tel: 09 267 82 59 tijdens de kantooruren of op waterschap.bovenschelde zuid@oost-vlaanderen.be). Vermeld dan duidelijk over welk deelbekken u meer informatie wenst samen met uw naam en adres.

7.3 DE DEELBEKKENBEHEERPLANNEN VAN DE PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

De Provincie West-Vlaanderen heeft nog geen deelbekkenbeheerplannen klaar en laat de beslissing over het verdere planproces over aan de Waterschappen. Voor het **deelbekken West-Vlaamse Scheldemeersen**, dat samenvalt met het Waterschap West-Vlaamse Schelde, is er dan ook nog geen deelbekkenbeheerplan beschikbaar. Er werd wel al een doelstellingennota opgemaakt die ondermeer interessante oplijsting van mogelijke maatregelen bevat.